

NORDLANDSFORSKNING
NORDLAND RESEARCH INSTITUTE

Årsmelding 2020

Styresak nr. 03/2021

Nordlandsforskning AS
26.03.2021

«Kunnskap der fremtiden formes»

Nordlandsforskning AS:
www.nordlandsforskning.no
Org. nummer: 989 714 309
Postboks 1490, 8049 Bodø

Utarbeidet av:
Adm. Direktør Iselin Marstrander
Epost: ima@nforsk.no
Telefon: 75 41 18 45 / 404 08 365

Innholdsfortegnelse

Innholdsfortegnelse	2
1 Nordlandsforskning AS	3
2 Organisering	3
2.1 Styret	3
2.2 Organisasjonen	4
2.3 Stab- og støttefunksjoner	4
2.4 Forskningsgrupper	4
2.4.1 Næring	4
2.4.2 Miljø	4
2.4.3 Velferd	5
3 Økonomi	5
3.1 Fordeling av inntekter	5
3.2 Grunnbevilgning fra Forskningsrådet	6
3.3 Stimuleringsmidler til EUs forskningsprogram H2020 (STIM-EU)	6
3.4 Bidragsforskning	6
3.5 Oppdragsforskning	7
3.6 Internasjonale inntekter	7
4 Årsresultat	7
5 Omgivelser og fortsatt drift	8
5.1 Rammer og omgivelser	8
5.2 Fortsatt drift	8

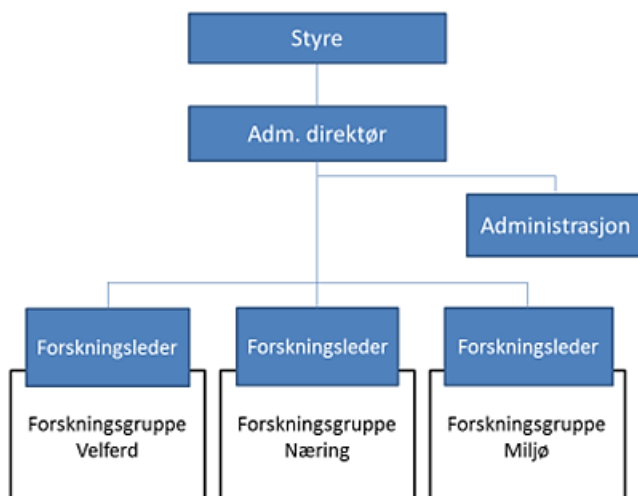
1 Nordlandsforskning AS

Nordlandsforskning er et samfunnsvitenskapelig forskningsinstitutt. Instituttet ble stiftet i 1979 som en Stiftelse, og ble i 2010 omdannet til aksjeselskap uten erverv som formål. Instituttet eies av Nord universitet (51 %) og Stiftelsen Nordlandsforskning (49 %). Forretningsadressen er Bodø kommune i Nordland. Instituttet har i tillegg avdelingskontorer i Svolvær og Mo i Rana.

Nordlandsforskning har som formål å drive forskning, formidling, utvikling og nyskaping i aktivt samarbeid med private og offentlige virksomheter og andre forsknings- og utdanningsmiljøer.

2 Organisering

Nordlandsforskning har organisert virksomheten i tre forskningsgrupper, med administrative støttefunksjoner. For utfyllende informasjon om virksomheten henvises det til nettsidene for instituttet: www.nordlandsforskning.no

2.1 Styret

Styrets sammensetning pr 31.12. 2020:

Navn	Funksjon	Valgt fra
Hulda Gunnlaugsdottir	leder	Stiftelsen Nordlandsforskning
Jack Ødegård	nestleder	Nord universitet
Reid Hole		Nord universitet
Torild Skogsholm		Nord universitet
Mariann Monsen		Stiftelsen Nordlandsforskning
Trond Bliksvær		ansattvalgt
Aase Kristine Lundberg		ansattvalgt
Terje A. Mathisen	vara	Nord universitet
Svenn-Are Jenssen	vara	Stiftelsen Nordlandsforskning
Esben S. Olesen	vara	ansattvalgt

Styret består av syv medlemmer. Fem medlemmer oppnevnes av generalforsamlingen, og to representanter velges av og blant de ansatte. Av de fem medlemmene som generalforsamlingen velger, skal tre foreslås av eier Nord universitet og to

foreslås av eier Stiftelsen Nordlandsforskning. Det er oppnevnt ett varamedlem til hver av grupperingene i styret, til sammen tre varamedlemmer. Styret skal bestå av representanter fra næringsliv, offentlige organer og eksternt forskningsmiljø.

I 2020 ble det avholdt 4 ordinære styremøter som behandlet 32 saker. Generalforsamling ble avholdt 30. april 2020.

2.2 Organisasjonen

Administrerende direktør er Iselin Marstrander. Ledergruppen i organisasjonen har bestått av adm. direktør, og de tre forskningslederne Leticia Antunes Nogueira (Næring), Brigte Dale (Miljø) og Ragnhild Holmen Waldahl (Velferd).

2.3 Stab- og støttefunksjoner

Administrasjonen består av 5 faste ansatte i 4,7 årsverk. Administrasjonen består av adm. direktør, personalrådgiver, økonomirådgiver, kommunikasjonsrådgiver og prosjektcontroller. I tillegg er en 50 % produsentstilling vært ansatt i administrasjonen knyttet til prosjekt «Lytring».

2.4 Forskningsgrupper

Faglig personale består av 42 forskere i 31,35 årsverk, der 79 % av forskerårsverkene har doktorgrad / phd eller tilsvarende kompetanse. Hovedvekten av faglig personell er 33 ansatte med tittel forsker II (kompetanse phd eller tilsvarende). Resten av de faglige ansatte er 5 med tittel forsker I (tilsvarende professorkompetanse) og 4 med tittel forsker III.

I løpet av 2020 er det rekruttert 4 forskere og 1 har kommet tilbake etter endt permisjon etter phd-løp. 5 forskere har sluttet eller fått permisjon.

Instituttet har organisert sin faglige virksomhet i tre forskningsgrupper: Næring, Miljø, Velferd. Forskningsledere har faglig, økonomisk, personalmessig og administrativt ansvar for sine 10-15 forskere.

2.4.1 Næring

Forskningsgruppen Næring har bestått av 11 forskere med bakgrunn fra næringsøkonomi, bedriftsøkonomi, innovasjon og entreprenørskap, og sosiologi. Sentrale forskningsfelt er regional- og næringsutvikling, entreprenørskap og innovasjonsprosesser både i privat og offentlig sektor, regionale innovasjonssystemer, sosiale- og økonomiske perspektiver på teknologiutvikling (inkl. ansvarlig forskning og innovasjon), omstilling til bærekraft og den sirkulære økonomien, institusjonelle rammebetingelser, og ikke minst virkemidler og insentiver. Gruppen driver også forskningsprosjekter i samarbeid med europeiske partnere i Horisont 2020. Næringsgruppen jobber tett med de to andre forskningsgruppene Miljø og Velferd, og har også godt samarbeid med andre forskningsmiljøer i Norge og utlandet, samt private og offentlige aktører.

For tiden er våre mest relevante satsingsområder knyttet til bærekraft og sirkulærøkonomi med økt utnyttning av avfall og sidestrømmer. Bærekraftig omstilling og klimatilpasning av næringer og offentlig sektor er viktige arbeidsområder, samt regional utvikling og næringsutvikling knyttet til Norge og nordområdene, der næringsgruppen har en omfattende kompetanse knyttet til naturressursbaserte næringer og forvaltning. Viktige næringer er sjømat og økt utnyttelse av alger, bygg og anlegg, industri, energisektor, samt verdiskaping i opplevelses- og kulturnæringer.

2.4.2 Miljø

Forskningsgruppen Miljø har bestått av 17 forskere og har fokus på bærekraftig utvikling av arktiske lokalsamfunn. Stikkord er det grønne skiftet, havbruk, landbruk, utmark, mineralutvinning og energiutbygging, transport, og byplanlegging i nord. Nordlandsforskning har et fokus på omstilling til lavutslippssamfunnet og samspillet mellom naturbaserte næringer, lokalsamfunn, offentlig politikk, og forvaltning. FNs bærekraftsmål er sentrale i flere prosjekter.

Gruppen driver forskning i alle deler av nordområdene, nærmere bestemt i Russland, Canada, Alaska, Grønland, Svalbard og det nordlige Skandinavia. Forskerne har kompetanse på tvers av en rekke fagdisipliner, inkludert statsvitenskap,

sosiologi, samfunnsgeografi, antropologi, økonomi, teknologi, økologi, og arbeider utelukkende med tverrfaglige problemstillinger.

2.4.3 Velferd

Forskningsgruppen Velferd består av 13 forskere som har fokus på utvikling og organisering av velferdstjenester. Felles for mange av prosjektene til velferdsgruppa er at de tar utgangspunkt i sårbare grupper i samfunnet, deres møte med og tilbud av velferdstjenester. I 2020 har vi blant annet avsluttet prosjekter om aldring i rurale strøk, bærekraftig reisemålsutvikling i Lofoten og en kunnskap- og litteraturoppsummering om tjenestedesign. Eksempler på nye prosjekter er grensesetting og bruk av tvang overfor barn som bor i fosterhjem, følgeevaluering av omstilling i Statped og Kommunale råd for personer med funksjonsnedsettelse. Felles for mange av prosjektene til velferdsgruppa er at de tar utgangspunkt i sårbare grupper i samfunnet, deres møte med og tilbud av velferdstjenester.

3 Økonomi

Nordlandsforskning oppfyller kriteriene for statlig grunnbevilgning fra Norges Forskningsråd. Utover grunnfinansieringen er organisasjonen basert på inntjening via konkurranse om forskningsmidler på utlyste forskningsprogrammer eller forskningsoppdrag fra private og offentlige oppdragsgivere.

Nordlandsforskning hadde en brutto omsetning på 40,151 mill kroner i 2020 mot 42,484 mill kroner i 2019. Netto omsetning i 2020 var 32,167 mill kroner etter utbetaling til samarbeidspartnerne.

Instituttet hadde 135 pågående prosjekter i 2020, hvorav 44 ble bevilget i løpet av året. Av årets nye prosjekter hadde over halvparten en kostnadsramme under 0,5 mill kroner, og kun 2 prosjekter har prosjektramme over 5 mill kroner. Det var innsendt svært mange Forskningsrådsprosjektsøknader i 2020, og i desember fikk vi god uttelling på disse i tillegg til innvilget EU-prosjekt. Inngangen til 2021 er dermed svært god, med 80 % av omsetningsbehovet kontraktsfestet.

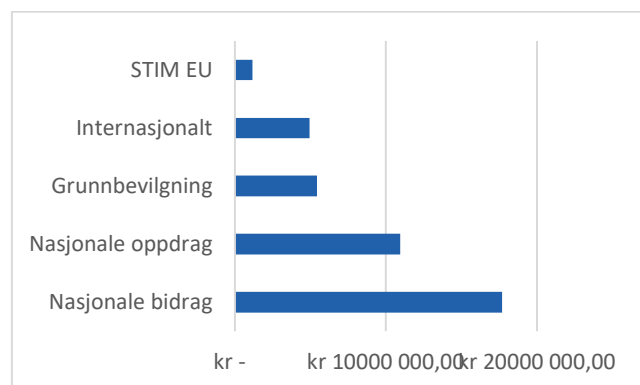
3.1 Fordeling av inntekter

Inntektene klassifiseres i kategoriene:

1. Grunnbevilgning fra Forskningsrådet
2. Stimuleringsmidler til EUs forskningsprogram H2020 (STIM-EU) fra Forskningsrådet
3. Nasjonale bidragsinntekter
4. Nasjonale oppdragsinntekter
5. Internasjonale inntekter
6. Andre inntekter

I 2020 fordelte brutto omsetning seg slik:

STIM EU	kr 1 157 433	3 %
Internasjonalt	kr 4 934 137	12 %
Grunnbevilgning	kr 5 433 000	14 %
Nasjonale oppdrag	kr 10 936 509	27 %
Nasjonale bidrag	kr 17 680 100	44 %

I forhold til 2019 er dette en nedgang på 1 % i STIM-EU midler, økning på 2 % i Grunnbevilgningen, økning 2 % i norske bidragsinntekter, nedgang på 3 % i nasjonale oppdragsinntekter, 2 % økning i internasjonale inntekter. Tendensen er

økende bidragsinntekter fra EU (internasjonale inntekter) og lavere bidragsinntekter fra Norge. Noe lavere oppdragsinntekter skyldes delvis pandemien (covid-19) med reiserestriksjoner og manglende mulighet for sosial kontakt (nettverksbygging) og feltarbeid.

3.2 Grunnbevilgning fra Forskningsrådet

Ordinær grunnbevilgningen i 2020 var på 5,325 mill kroner. Vi fikk i tillegg etterbetalt 0,108 mill kroner fra 2019. Grunnbevilgningen er 90 % basert på historiske data. 10 % er resultatbasert nos som gjør det mulig å påvirke størrelsen på grunnbevilgningen over år.

Nordlandsforskning har i 2020 oppfylt Forskningsrådets kriterier for grunnbevilgning.

1. KRAV > 25% oppdragsinntekter av totale FoU-inntekter.
2. KRAV > 10% bidragsinntekter av totale FoU-inntekter.
3. KRAV vitenskapelig publisering målt i publiseringspoeng pr. faglige årsverk skal utgjøre minst 1/3 av gjennomsnittet for instituttets arena. Nordlandsforskning har 39,8 publiseringspoeng i NVI (Norsk Vitenskapelige Indeks) på 31,35 forskerårsverk som gir 1,3 publikasjonspoeng pr forskerårsverk. Om målet er nådd vet vi ikke før hele sektoren er evaluert.
4. KRAV minimum 20 faglige årsverk.

Bevilgningen er benyttet til strategiske satsning knyttet til kompetansebygging, karriereutvikling, artikkelstipender, redaktørarbeid, nettverksbygging m.m. Det er i tillegg brukt en del midler på internasjonale nettverk og posisjonering til EUs forskningsprogram Horizon 2020, samt midler til å skrive bidragsøknader. En liten del av midlene er benyttet som egenandel i bidragsprosjekter.

3.3 Stimuleringsmidler til EUs forskningsprogram H2020 (STIM-EU)

STIM-EU midler er et tiltak som ble etablert av Forskningsrådet i 2012 med formål om å stimulere til økt deltakelse av forskningsinstitutter i EUs rammeprogram for forskning og innovasjon, og stimulere til at flere institutter påtar seg koordinatoransvar i EU Prosjekter. Midlene skal også bidra til å styrke samarbeidet mellom institutter, næringslivet og offentlig sektor, med sikte på økt deltakelse fra bedrifter og offentlig sektor i rammeprogrammet.

Tildelingen under STIM-EU beregnes på grunnlag av instituttens oppnådde prosjektilfang i EUs rammeprogram. Nordlandsforskning fikk sine første EU-kontrakter i 2018, som dermed utløste utbetaling av STIM-EU midler. Tilsvarende utbetalinger er mottatt i 2019 og 2020. Midlene utbetales forskuddsvis for hele prosjektperioden, og har blitt en viktig inntektskilde. Midlene skal benyttes til strategiske instituttsatsninger på linje med grunnbevilgningen.

STIM-EU midlene har vi valgt å kunne benytte i tråd med fremdriften i prosjektene, selv om midlene forskutteres og er tilgjengelig. Nordlandsforskning har begrenset bruken av midlene i alle år, og opparbeidet seg en buffer. I 2020 hadde vi 2 894 mill kroner tilgjengelig, men har kun benyttet 1 157 av disse. Resterende 1 737 vil være tilgjengelig i 2021 for å kunne realisere Strategi 2021-2025.

3.4 Bidragsforskning

Bidragsinntektene finansierer forskningsprosjekter der oppdragsgiver ikke har satt spesifikke krav til leveransen og resultatene som skal oppnås. Finansiering av slike prosjekter lyses ut som forskningsprogrammer der Nordlandsforskning selv kan foreslå problemstillinger, design og metode innen visse rammer.

Norske bidragsinntekter i 2020 var på 17,680 mill kroner. De viktigste bidragsinntektene kommer fra Forskningsrådets programmer (69 %), departementer og underliggende enheter (8 %) og Regionalt Forskningsfond (7 %). Ca 5 % er finansiert av kommuner / fylkeskommuner.

Nordlandsforskning har i 2020 fått innvilget prosjekter fra 5 ulike departementer med underliggende enheter. Kommunal og Moderniseringsdepartementet har vært den viktigste, da de blant annet finansierer Interreg-programmene.

12 % av inntektene går til samarbeidspartnere der Nordlandsforskning er prosjektleder.

3.5 Oppdragsforskning

Oppdragsinntektene knytter seg til betaling for leveranser av anvendt forskning som er definert av en oppdragsgiver og som har vært utlyst i åpen konkurranse. Dette vil være Forsknings- og utviklingsbaserte tjenester (FoU) som utredninger, analyser og evalueringer blant annet.

Norske oppdragsinntekter i 2020 var på 10,936 mill kroner. De viktigste oppdragsinntektene kommer fra departementer og underliggende enheter (58 %), Næringslivet (17 %) og kommuner / fylkeskommuner (13 %).

Nordlandsforskning har i 2020 inngått kontrakter med 10 ulike departementer med underliggende enheter, der Klima- og miljødepartementet og Kommunal og moderniseringsdepartementet var de to største oppdragsgiverne.

25 % av inntektene overføres til samarbeidspartnere der Nordlandsforskning er prosjektleder.

3.6 Internasjonale inntekter

Internasjonale inntekter er inntekter som betales i annen valuta enn norsk kroner. Det er særlig EU-prosjekter som Nordlandsforskning får inntekter fra.

Internasjonale inntekter i 2020 var på 4,934 mill krone, der EU prosjekter i Horizon 2020 programmet utgjør 93 %. Nordlandsforskning hadde 7 pågående EU prosjekter i 2020.

4 Årsresultat

Nordlandsforskning hadde i 2020 en omsetning på 40 151 037 mot 42 484 436 kroner i 2019. Grunnbevilgning fra Forskningsråd utgjorde 5 433 000 kroner mot 5 020 000 kroner i 2019. I tillegg utgjorde STIM-EU midlene fra Forskningsrådet 2 894 137 kroner i 2020.

Driftsresultatet i 2020 er på minus 95 145 mot 403 999 kroner i 2019. Etter finansinntekter og finansutgifter er årsresultatet i 2020 på 510 160 kroner, i 2019 var tilsvarende årsresultat 1 440 518 kroner.

Overskuddet foreslås avsatt til annen egenkapital.

Balansen utgjør 36 433 919 kroner i 2020, i 2019 var balansen 25 871 963 kroner. Størst differanse er «bankinnskudd / kontanter» som har øket med over 10 mill. kroner fra 2019 til 2020. Dette er både forskudd på prosjekter, men også ubrukte STIM-EU midler som er satt på «kortsiktig gjeld» og utgjør 4,2 mill kroner.

Selskapets egenkapitalprosent er 26 % ved utgangen av året (egenkapital / totalkapital). Dette er en reduksjon på 9 % fra 2019. Grunnen er at STIM-EU midlene er ført på kortsiktig gjeld. Hadde disse midlene vært ført som egenkapital ville vi hatt en økning på 3 % fra 2019 (fra 35 %).

Personalkostnadene som er den viktigste driveren for kostnadsbildet, utgjør 26906566 kroner (28 831 213 kroner i 2019) Gjennomsnittlig bemanning er redusert fra 35 stillinger i 2019 til 33 stillinger i 2020.

Lønnsandelen er 78 % i 2020, mot 77 % i 2019 (personalkostnader i forhold til eksterne prosjektinntekter).

KPMG AS har utført kvalitetssikring av regnskapet.

5 Omgivelser og fortsatt drift

5.1 Rammer og omgivelser

Forskningsrådet har gjennomført fire evalueringer av instituttsektoren de siste årene – for Primærnæringsinstituttene, Miljøinstituttene, Teknisk-industrielle institutter og Samfunnsvitenskapelige institutter.

I 2018 ble det utarbeidet en syntese fra disse evalueringene fra Forskningsrådets side, som skulle trekke frem de viktigste funnene fra evalueringene. Synteserapporten har vært grunnlaget for anbefalinger til Kunnskapsdepartementet for videre strategi for instituttsektoren. Denne ble lagt frem i februar 2020: «Strategi for helhetlig instituttpolitikk».

Forskningsrådet har deretter fulgt opp flere områder i strategien og initierte en større vurdering av kriteriene for å delta i statlig grunnfinansiering av forskningsinstitusjoner (grunnbevilgning) og resultatkrav tilknyttet grunnbevilgningen. Forskningsinstituttens Fellesarena (FFA) har bidratt til diskusjon og debatt for å sikre fremtidige gode rammevilkår for instituttsektoren.

Fusjoner i instituttsektoren har pågått de siste årene, og trenden er større institutter med hovedkontor i de største byene. De regionale samfunnsvitenskapelige instituttene som for få år siden var 11 i utgangspunktet, har ved utgangen av 2020 blitt redusert til 5 institutter: Nordlandsforskning, Møreforskning, Vestlandsforskning, Telemarksforskning og NORSUS (Tidligere Østfoldforskning). Trøndelag Forskning og Utvikling (TFoU) ble virksomhetsoverdratt til SINTEF i desember, etter at Nordlandsforskning også hadde kjørt en prosess for å vurdere overdragelse.

Nordlandsforskning er det eneste regionale samfunnsvitenskapelige forskningsinstituttet som nå er eiet og ledet fra nord. Dette har vi ansett som et konkurransefortrinn, og ved utarbeidelse av Strategi 2021-2025 har nordområder og Arktis fått en fremtredende rolle. Bærekraft, omstilling og samskaping er også sentrale strategiske områder som instituttet bygger videre på i fremtiden.

5.2 Fortsatt drift

2020 har vært et spesielt år med global pandemi (covid-19) som har gitt store endringer i måten å jobbe på. Mye bruk av hjemmekontor, stengte skoler og barnehager og restriksjoner på reiser har gitt utfordringer i hele samfunnet. Det var lenge uklart hvilke konsekvenser dette ville få for Nordlandsforskning. Instituttet har klart seg godt gjennom 2020. Noen prosjekter fikk forsinket oppstart, noen måtte utsette feltarbeid. Vi har blitt dyktige på å samhandle digitalt og reiser til konferanser og møter er tilnærmet opphørt. Utlysning av forskningsmidler har heldigvis ikke stoppet opp fra offentlige oppdragsgivere, men mobilisering av samarbeidspartnere i næringslivet og kommuner har vært vanskelig.

Arbeidsmiljømessig er fjernarbeid over tid utfordrende. Kollegaer savner hverandre, det er vanskelig å bygge gode relasjoner og godt arbeidsmiljø fra hjemmekontorer. Alle har gjort så godt de kan, og det er bare å berømme alle ansatte for at vi ender året på plussiden og heldigvis ikke har hatt sykdom blant ansatte. Dessverre ser det fortsatt ut at 2021 har noen av de samme utfordringene.

Sykefraværet i 2020 endte på 4,3 %.

Nordlandsforskning er Miljøfyrtårnsbedrift og har avlagt årsrapportering. Reduksjon i reiser har bidratt til langt lavere Co2 avtrykk i 2020 enn tidligere, noe som har vært tatt opp til refleksjon i organisasjonen. Nordlandsforskning er også medlem av Klimapartner Nordland og skal levere eget klimaregnskap til dem.

Styret avlegger et årsresultat og en årsmelding for 2020 med fortsatt drift som forutsetning.

Årsmeldingen er vedtatt i styret for Nordlandsforskning 26. mars 2021 som sak 03/2021.

